

Betænkning afgivet af Sundhedsudvalget den 4. juni 2008

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om registrering af over 18-åriges standpunkt til donation af egne organer

[af Pia Christmas-Møller (UFG)]

1. Ændringsforslag

Pia Christmas-Møller (UFG) har stillet 3 ændringsforslag til beslutningsforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 8. april 2008 og var til 1. behandling den 9. maj 2008. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Sundhedsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 3 møder.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af Karl H. Bornhøft (SF)) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets, Dansk Folkepartis, Enhedslistens og Socialistisk Folkepartis (med undtagelse af Karl H. Bornhøft) medlemmer af udvalget og Pia Christmas-Møller (UFG) støtter forslaget, fordi det lægger op til, at voksne både får et lille skub og en konkret håndsrækning til at få meddelt, hvor de står i spørgsmålet om donation af egne organer.

Med forslaget får man mulighed for at besvare et skema, når man f.eks. møder hos lægen, skal have kørekort eller pas. Man kan vælge at tale med lægen om spørgsmålene, men hverken lægen eller andre behøver at kende den enkeltes personlige svar. Der skal alene tilbydes praktisk hjælp til at få det frankererede skema udleveret og afsendt. (Skemaet kan f.eks. udformes på et A-4 ark, der kan bukses og klæbes sammen.)

Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget kan med de af forslagsstilleren stillede ændringsforslag tilslutte sig beslutningsforslaget. Begrundelsen er blandt andet, at partierne finder det vigtigt, at der signaleres den bredest mulige opbakning til donorsagen.

Venstre og Det Konservative Folkeparti konstaterer i øvrigt, at der gennem de senere år er gennemført en række initiativer, der gør det lettere at tilkendegive sin holdning til organdonation, bl.a. gennem en lettere adgang til tilmelding til Donorregistret. Der er gennemført en betydelig oplysningsindsats m.v. Det kan også konstateres, at det har haft en effekt, idet der nu er ca. 550.000, der har registret deres holdning i Donorregisteret. Senest er der etableret et organdonationscenter ved Skejby Sygehus, som bl.a. skal medvirke til at sikre, at spørgsmålet om organdonation tages op i de situationer, hvor der er en mulig donor.

Til trods for denne indsats må det konstateres, at der fortsat er mange, der venter på en organtransplantation. Aktuelt venter ca. 600 patienter på en organtransplantation.

Det vurderes, at ca. 25 pct. af de mulige donorer ikke identificeres som sådanne. For identificerede mulige donorer er det således, at de pårørende for ca. halvdelen vedkommende siger nej.

På den baggrund er det et fælles mål for partierne, at der skal gennemføres en forstærket indsats for at få så mange som overhovedet mulig til at tage stilling til, om de i givet fald vil være organdonor. Partierne er derfor også enige om, at der er brug for at søge nye veje til løsning af denne vigtige opgave. Det må ske med stor respekt for de etiske spørgsmål, som emnet rejser. Det er vigtigt, at ingen føler sig presset til at blive donor imod deres vilje.

På det helt korte sigt skal allerede igangsatte initiativer fortsættes. Organdonationscentret skal have mulighed for at demonstrere, hvordan centret vil løse sine opgaver, og gerne også bidrage med nye ideer til en forstærket indsats ud over, hvad der allerede er henlagt som opgaver til centret.

Med henblik på en mere langsigtet indsats er partierne enige om følgende:

Ud over allerede eksisterende informationsindsatser må det overvejes, hvordan det offentlige i forbindelse med kontakter til borgerne kan medinddrage spørgsmålet om donation. Det skal endvidere undersøges, hvordan spørgsmålet bedst muligt kan tages op, når borgerne i øvrigt henvender sig til f.eks. praktiserende læge. Det vil blive drøftet med de faglige organisationer inden for sundhedsområdet. Som anført ovenfor er der mange pårørende, der i dag siger nej til donation. Alle må have forståelse og respekt for, at det for de pårørende kan være et endog meget vanskeligt spørgsmål at forholde sig til, men det må samtidig konstateres, at spørgsmålet om øget adgang til organer kun kan løses, hvis det lykkes at få flere pårørende til at acceptere donation. Derfor finder partierne det vigtigt, at der i den kommende indsats sættes særligt fokus på dette.

Venstre og Det Konservative Folkeparti skal dog bemærke, at man ikke finder det nødvendigt med en mulighed for at tilkendegive holdningen »ved ikke« nu, hvor det ikke er en pligt at lade sig registrere. En registrering af »ved ikke« vil kræve en ændring af Donorregisteret og den internetbaserede tilmelding, som vil være bekostelig og ikke give flere donorer.

Det Radikale Venstres medlem af udvalget bemærker, at forslaget lægger op til en nemmere mulighed for donorregistrering specielt blandt de unge.

Det Radikale Venstre finder, at dette forslag, afhængigt af hvordan det udmøntes i praksis, kan være et lille skridt i den rigtige retning, men at det langt fra er tilstrækkeligt, til at sikre organer til de mange patienter, som i dag har et behov. Dermed risikerer vi unødvendige dødsfald, men også at der sker et øget køb af organer i udviklingslandene og en øgning i den illegale menneskehandel med henblik på at skaffe organer. Det er derfor helt nødvendigt, at vi som land selv kan skaffe flere organer til de, som har brug for det. Det er derfor helt afgørende, at diskussionen ikke stopper med vedtagelsen af dette forslag.

Det Radikale Venstre finder, at en af mulighederne fremover er at indføre formodet samtykke og at dette forslag sammen med andre tiltag bør indgå i den fremtidige diskussion. Det Radikale Venstre ser derfor frem til redegørelsen fra Etisk Råd og opfordrer til, at der bl.a. på denne baggrund holdes en konference der bredt belyser aspekterne ved organdonation. Det Radikale Venstre mener således, at det også er meget vigtigt at fokusere på selve »dødsøjeblikket« for herigennem bedre at kunne forberede de pårørende om situationen.

Et *mindretal* i udvalget (Karl H. Bornhøft (SF)) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (Pia Christmas-Møller (UFG)), tiltrådt af et *flertal* (det øvrige udvalg med undtagelse af Karl H. Bornhøft (SF)):

Til teksten

- 1) Ordene »pligt til« ændres til: »mulighed for«.
[Pligt til at svare erstattes af en mulighed for at svare]
- 2) Efter ordene »ikke blevet benyttet,« ændres »skal« til: »kan«.
[Pligt til at udfylde nyt skema udgår og erstattes af mulighed for at udfylde nyt skema]
- 3) Sidste afsnit affattes således:
»Oplysning om organdonation bør ske på alle uddannelsesinstitutioner i forbindelse med andre forebyggelsesoplysninger, som eksempelvis førstehjælp, seksualundervisning etc.«
[Præcisering af teksten]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ændringsforslaget indebærer, at alle personer, der er fyldt 18 år og myndige, får mulighed for at give et svar.

Til nr. 2

Ændringsforslaget indebærer, at pligten til at udfylde et nyt skema udgår og erstattes af en mulighed for at udfylde et nyt skema, når personen f.eks. skal have nyt kørekort.

Til nr. 3

Det foreslås at præcisere teksten, således at oplysning om organdonation bør ske på alle uddannelsesinstitutioner i forbindelse med andre forebyggelsesoplysninger.

Ny Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Louise Schack Elholm (V) Preben Rudiengaard (V) fmd. Birgitte Josefsen (V)
Sophie Løhde (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Liselott Blixt (DF)
Karin Nødgaard (DF) Pia Christmas-Møller (UFG) nfm. Vivi Kier (KF)

Jens Peter Vernersen (S) Flemming Møller Mortensen (S) Frank Aaen (EL) Lene Hansen (S)

Karl H. Bornhøft (SF) Kamal Qureshi (SF) Lone Dybkjær (RV) Per Clausen (EL)

Ny Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Ny Alliance (NY)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende B 100

Bilagsnr.	Titel
1	1. udkast til betænkning